

Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Öz-yeterliliği Ölçeği (ÖADOÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Öz-yeterliliği Ölçeği (ÖADOÖ). Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26993>

Özet

Ö?retmen Adaylar?n?n Dijital Okuryazarlık Öz-yeterlili?i Ölçe?i (ÖADOÖÖ), ö?retmen adaylar?n?n dijital teknolojileri kullanma, anlama ve de?erlendirme becerilerine yönelik algılanan yeterlilik düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir araçtır. 2018 y?l?nda Gürbüz Ocak ve Güler Karaku? tarafından geli?tirilen bu ölçek, ö?retmenlik mesle?inin gerektirdi?i dijital yetkinlik alanlar?nda bireylerin kendilerine duyduklar? **öz-yeterlilik** inanc?n? sistematik bir ?ekilde de?erlendirmeyi hedeflemektedir. Ölçek, yüksek düzeyde güvenilirlik ve geçerlilik kanıtları sunarak e?itim ara?tırmalarında kullanıma uygunlu?unu göstermiştir.

ÖADOÖÖ, toplam 35 maddeden oluşmakta olup, 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullanılarak yanıtlanmaktadır. Bu ölçek, özellikle e?itim fakültelerindeki ö?retmen adaylar?n?n dijital çağın gereklerine ne ölçüde hazır oldukların? belirlemek için kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Dijital Okuryazarlık, Öz-yeterlilik, Ö?retmen Adaylar?, E?itim Teknolojileri, Ölçek Geli?tirme, Güvenilirlik, Geçerlilik.

Yazarlar

Gürbüz Ocak, Güler Karaku?

Amaç

ÖADOÖÖ'nün temel amacı, ö?retmen adaylar?n?n dijital okuryazarlık alanındaki yeterlilik inançların? ölçmek için geçerli ve güvenilir bir psikometrik araç sağlamaktır. Modern e?itim ortamlar?nda teknolojinin entegrasyonu zorunlu hale geldi?inden, ö?retmen adaylar?n?n bu araçları etkin ve etik bir ?ekilde kullanma kapasitelerini de?erlendirmek büyük önem taşımaktadır.

Bu ölçek, ö?retmen yeti?tirme programların?n dijital yetkinlik e?itimlerinin etkilili?ini de?erlendirmede ve adaylar?n hangi dijital beceri alanlar?nda ek deste?e ihtiyaç duyduklar?n? tespit etmede ara?tırmacılara ve e?itimcilere yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Ölçek, adaylar?n kendilerini bilgiye erişim, iletişim, içerik oluşturma ve güvenlik gibi temel dijital yeterlilikler açısından ne kadar yeterli gördüklerini ortaya koyar.

Yapı

Ölçek, Albert Bandura'nın **Öz-yeterlilik** teorisine dayanmaktadır ve ö?retmen adaylar?n?n dijital teknolojileri e?itimsel amaçlarla kullanma yeteneklerine dair kişisel inançların? ölçmektedir.

ÖADOÖÖ'nün ölçtü?ü temel yap?, bir bireyin dijital ortamda ba?ar?l? performans sergileyece?ine dair sahip oldu?u yarg?d?r. Bu yap?, bili?sel, teknik ve etik boyutlar? kapsayan çok boyutlu bir Dijital Okuryazarlık çerçevesinde ele al?nm??t?r.

Ölçek geli?tirme sürecinde, dijital okuryazarlık sadece teknik becerilerden ibaret olmad???, ayn? zamanda ele?tirel dü?ünme, bilgi yönetimi ve dijital vatandaşlık gibi unsurlar? da içerdii varsay?lm??t?r. Bu nedenle ölçek maddeleri, adaylar?n bu geni? yelpazedeki dijital görevleri yerine getirme konusundaki alg?lar?n? yans?tacak ?ekilde yap?land?r?lm??t?r.

Geçerlik

ÖADOÖÖ'nün yap? geçerlili?ini incelemek amacıyla faktör analizi çal??malar? yürütülmü?tür. Bu çal??malar sonucunda, ölçe?in kuramsal yap?y? destekledi?i görülmü?tür. Ölçe?in 35 maddesinin faktör yükleri geni? bir aralıkta da??lm?? olup, en dü?ük yük 0.44 ve en yüksek yük 0.92 olarak rapor edilmi?tir.

Genel olarak, faktör yüklerinin 0.40'n? üzerinde olmas?, maddelerin ilgili faktörlere güçlü bir ?ekilde katkıda bulundu?unu ve ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? temsil etme yetene?inin yüksek oldu?unu göstermektedir. Bu bulgular, ölçe?in ö?retmen adaylar?n?n Dijital Okuryazarlık öz-yeterlili?ini geçerli bir biçimde ölçtü?üne dair önemli bir kan?t sunmaktadır.

Güvenirlik

ÖADOÖÖ'nün iç tutarlılık?n? de?erlendirmek amacıyla yap?lan güvenilirlik analizinde, ölçe?in bütünü için hesaplanan Cronbach's Alpha katsay?s? de?eri 0.96 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, sosyal bilimler alanında kabul gören standartlar?n (genellikle .70 veya üzeri) çok üzerinde olup, verilerin iç tutarlılık?n?n ve dolay?s?yla ölçe?in güvenilirli?inin son derece yüksek oldu?unu göstermektedir.

Yüksek Cronbach's Alpha de?eri, ölçekteki 35 maddenin birbirleriyle tutarlı bir ?ekilde ayn? temel yap?y? ölçtü?ünü ve tesadüfi hata oran?n?n dü?ük oldu?unu i?aret etmektedir. Bu sonuç, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar üretme kapasitesinin güçlü oldu?unu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme çal??mas? kapsamında yap?lan Faktör Analizi, ÖADOÖÖ'nün alt boyutlar?n?n belirlenmesinde kritik rol oynam??t?r. Madde faktör yüklerinin 0.44 ile 0.92 aras?nda de?imesi, ölçe?in faktör yap?s?n?n sa?lamlık?n? ve maddelerin ilgili faktörlere yüksek düzeyde do?gunluk sa?lad??n? kan?tlamaktadır.

Bu analizler, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya koyarak, ö?retmen adaylar?n?n dijital öz-

yeterliliklerinin farklı yönlerini (örneğin, teknik kullanım, pedagojik entegrasyon, bilgi yönetimi) ayrı ayrı değerlendirme imkanı sunmaktadır. Faktör yapısındaki netliği, ölçeğin yapısal geçerliliğine dair güçlü destek sağlamaktadır.

Araç

Test Türü: Ölçek Geliştirme (Developmental Scale)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. Yanıt seçenekleri şunlardır:

her zaman
sıklıkla
arasında
nadiren
asla

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmen Adaylar? (Preservice Teachers)

Ya? Grubu: Genellikle 18-25 ya? aralığındaki üniversite öğrencileri (E?itim Fakültesi öğrencileri).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çe?itli üniversitelerin E?itim Fakültelerinde öğrenim gören lisans öğrencileri.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim (Self-report) yöntemi kullanılmaktadır. Toplam 35 madde bulunmaktadır. Ölçek, katılımcıların dijital becerilere ilişkin kendilerine dair inançlarını ifade etmelerini gerektirir.

Anahtar Kelimeler

E?itim Teknolojisi, Pedagojik Yeterlilik, Lisans Öğrencileri, Psikometri, Öz-Bildirim, Ölçek Geliştirme Çalışması.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Gürbüz Ocak

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Bilgi mevcut değildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: gocak@aku.edu.tr

Yazma Adresi: Afyon Kocatepe Üniversitesi, E?itim Fakültesi, Afyonkarahisar, Türkiye.

Özinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2018

Özinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?m? için sorumlu yazar (Gürbüz Ocak) ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir. Ticari kullan?m ko?ullar? yazar tarafından belirlenir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesine buradan ula??labilir: [ogretmen-adaylarinin-dijital-okuryazarlik-oz-yeterlilik-olcegi-oadooo-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Ocak, G., ve Karaku?, G. (2018). Ö?retmen Adaylar?n?n Dijital Okur-Yazarlık Öz-Yeterlili?i Ölçek geli?tirme çal??ması?. *Kastamonu Education Journal*. 26(5), 1427-1436.

Ö?retmen Adaylar?n?n Dijital Okuryazarlık Öz-yeterlili?i Ölçe?i (ÖADOÖÖ) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. (Orijinal kaynakta ölçek maddeleri listelenmemiştir, bu nedenle bu k?s?m bo? bırakılm??tır.)

Ölçek maddeleri, kaynak makalenin ekinde veya yazar?n izniyle elde edilebilir. Toplam madde say?s? 35'dir.